

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. In electionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

2 NOTANDVM II. Si actor intentionem suam legitime non probauerit, parti aduersariæ ad expensas præstandas condemnari debet. Ita hic: Similiterque si reus conuentus, postquam actoris intentio fundata est, exceptionem incontinenti non probauerit, ad expensas moderatas condemnandus; præfertim in causa beneficiaria, c. cum finem 5. de dolo & contumacia.

3 NOTANDVM III. Plus punitur, qui contra personam electi, postulati, aut prouisi aliquid obijciens, in probatione deficit, quam qui formam seu processum oppugnans, deficit: Illud enim ad criminationem & calumniam spectat, ad eò, ut actioni iniuriarum secundum aliquos locus esse possit, teste Anton. hic n. 7. A pœna tamen hic decreta & calumniæ suspicione liberatur, si probabili errore se ductum esse ostenderit, ut hic dicitur, & in l. 1. §. 1. ff. ad SC. Turpillianum: Calumniæ enim crimen intentionem malam requirit, ut ibid. significatur, iun. Gl. ver. intendere, & alia Gl. in l. Athletas 4. ver. ex vtraque, ff. de his qui notantur infamiâ. His adde, quòd in tali casu probabilis ostensæ ignorantia, etiam condemnatio ad expensas remittitur, secundum Gl. receptam in cit. c. cum finem, ver. expensas. Imò communiter tradunt DD. apud Anton. Gabrielium de execut. rei iudicatæ concl. 1. de expensis; statutum, ut victus victori in expensas condemnatur, limitandum esse conformiter iuri communi; nisi probabilem quis litigandi causam habuerit.

4 NOTANDVM IV. Qui opponens contra personam electi, postulati, prouisi in probatione deficit, per triennium à beneficijs ecclesiasticis ipso factò suspensus est. Intelligi autem debet de beneficijs ijs duntaxat, quæ in ea ecclesia obtinet, prout declaratur in c. si compromissarius 37. infra eod. tit. & libro, iun. Gl. ver. beneficijs.

QVÆSTIO est: Si quispiam probabili errore ductus contra personam aliquid obijcit, quòd postea probare non potest, vtrum pœnam hanc incurrat. Afirmat Franc. Suarez de cens. disp. 3. 1. sect. 3. n. 11. quia in textu huius c. suspensio indistinctè decernitur de-

ficienti in probatione; exceptio verò, quæ subiungitur, nisi manifestissimis constiterit documentis, &c. eò spectat, ut dispensari cum eo possit, aut tempus suspensionis coardari. Sed contrarium arbitror esse dicendum, quòd hic Doctores communiter significant, ut videre licet apud Anton. n. 8. Ioan. Andr. col. 3. ante 1. Gl. vbi simpliciter aiunt, quòd error probabilis, si ostensus sit, excuset à pœna suspensionis hic decreta; Et Francus super hoc §. n. 2. generalius loquitur, quòd *probabili causa litigandi excusat succumbentem, non tantum ab expensis, sed etiam à pœna iuris*. Idemque significat Gl. hic ver. defecerit, vbi fraudem requirit. Ideòque infert, si quis pœna contra personam obiecerit, & vnicum eorum probarit, euitari pœnam; quia *non facit in fraude*. Quæ doctrina vera est, saltem si id obiectum tale est, ut per se sufficiat ad impediendam, aut rescindendam electionem, postulationem, aut prouisionem, argum. c. inter cæteras 4. de rescriptis. Ad rationem prioris quæst. parte allatam, Resp. Excepcionem illam, cum sit veluti clausula finalis ibi posita, sine incommodo ad omnia antecedentia referri posse: Imò videtur necessario ita referri, ne alioquin incommodum sequatur: Nam ipsemet P. Suarez fatetur, esse hanc pœnam à iure decretam, quæ proinde culpam requirat: ea autem cessante (si videl. aliquis probabili errore inductus, bona intentione, opponat aliquid contra personam) cessare debet pœna.

CAPITVLVM II.

In electionibus.

PARAPHRASIS.

Si in electionibus, postulationibus, aut seruitinij suffragia ad sint conditionata, alternatiua, vel incerta, ijs posthabitis & reiectis, electio (vel postulatio) secundum aliorum duntaxat, quæ legitime data sunt, suffragia celebrari debet. Ita Innoc. IV. Papa in eodem Concilio Lugdunensi.

SUMMARIUM.

1. Suffragia conditionata, alternatiua & incerta ipso iure irrita sunt in electionibus.
2. Etiam electus debet purè & simpliciter consensum dare.
3. Suffragia in scrutinio data, ac postea publicata, si quæ inter ea non sint legitima, pro non datis haberi debent, ita ut pro ea vice omnis vis suffragandi penes alios, qui legitime suffragati sunt, resideat.

Pro intellectu, imprimis aduerte; suffragium conditionatum esse, si quis dicat, *Eligo Titium aut consensio in Titium, si Caius in eum consensiat.* Suffragium alternatiuum est. *Volò ut Scius, aut Sempronius Episcopus fiat.* Suffragium incertum, *Consensio in eam personam, in quam Caius consensiet.* Ita Glossa hinc explicat.

NOTANDUM Vn. Suffragia conditionata, alternatiua, & incerta ipso iure irrita sunt, & pro non datis habentur in electionibus, ac postulationibus ecclesiasticis: totumque ius electionis, aut postulationis celebranda penes aliorum, legitime data ac publicata suffragia residet. Ita textus huius c. Continet autem duas partes; quarum prima est secundum naturam rei: Nam electio, postulatio, quin & prouisio beneficii numerantur inter eos actus legitimos, qui iuxta legis præscriptum fieri debent absolute ac simpliciter, ita ut nec conditionem, nec diem recipiant, iuxta reg. 50. in 6. Præstantur enim supra dicti actus à Prælati ecclesiasticis ex officij necessitate, ita ut ecclesiis, ac beneficijs vacantibus certò & mox prospectum sit: quemadmodum ob eandem etiam rationem datio tutoris nec diem, nec conditionem recipit, iuxta reg. ff. 78. Actus legitimi. Ex quo apparet, partem hanc constitutionis locum etiam habere in ecclesiasticis electionibus, quæ non per formam scrutinij, sed alio quocunque modo fiunt.

Addendum est primò ex Ioan. Monacho hic n. 4. & 7. Ioan. Andr. n. 6. Neque tale suffragium vim habere; *Eligo Titium, si con-*

senferit. Nam electus consentire debet electioni de se factæ: si autem ex talibus suffragijs celebrari posset electio, tum electus non consentiret electioni de se factæ: quandoquidem electio Capitularis debet esse conformis datis prius suffragijs siue votis: si itaque hæc suspensa sint, etiam electio non facta, sed suspensa censeretur.

Adde secundò ex Archidiacon. & Anton. hic n. 12. Franco n. 5. Vim non habiturum suffragium, si datum sit sub conditione de præsentente, aut præterito, v. g. Si Decanus morbo liberatus est; posito quòd id Electoribus incognitum sit. Cùm neque ex eiusmodi suffragijs, saltem ante veritatis indagacionem, certa electio subsequi possit. Excipit verò Gl. hic ver. incerta, à DD. communiter recepta; Adijci posse conditionem, quæ suapte natura inest, v. g. *confero tibi beneficium hoc, si vacat;* aut *si eius capax es.* quia talia non faciunt actum conditionalem; cùm nihil noui adijciant, sed actus naturam explicant, ait Ioann. Andr. prope finem huius c. & tradit Francus hic n. 4.

Addendum tertio, ex doctrina Ioan. Andr. hic & Franci cit. n. 4. quòd etiam electus debeat purè, & simpliciter consensum dare electioni, alioquin post tempus trimestre elapsum ad aliam electionem procedi poterit, iuxta c. quam sit 6. infra hoc tit.

Altera verò pars huius constitutionis pœnalis est, quòd videl. suffragia ita data ad eò irrita, & pro non datis haberi debeant, ut pro ea vice vis suffragiorum omnis penes alios, qui legitime suffragati sunt, resideat: Id extendi non potest extra casum hic expressum, videl. de suffragijs in scrutinio datis, ac postea publicatis, ex quibus ius oritur electionem capitularem celebrandi. Itaque cùm primùm publicata sunt vota secundum formam scrutinij data, si quæ inter ea appareant minus legitima, videl. conditionalia, alternatiua, aut incerta, pro non datis haberi debent, atq; electio de eo, qui secundum maiorem partem reliquorum vtilium suffragiorum nominatus est, promulgari; Neque videntur hoc in casu nouum scrutinium inchoare posse Capitulares, cùm, uti hic dicitur,

D d d 2 tur,

tit. iuncto e. publicato 58. hoc tit. in antiq. electio mox celebrari possit, ac debeat. Cæterum, qui minus legitima suffragia dederunt, antequam scrutinium publicatum sit, ea corrigere possunt, argum. cit. e. publicato, & tradunt hic Ioan. Andr. Dominic. Anton. Francus, & alij circa Gl. ver. residente.

CAPITVLVM III.

Vbi periculum.

PARAPHRASIS.

Quandoquidem vbi maius periculum impendet, ibi diligentius prospiciendum; constat autem grauius pericula inde provenire posse, si Romanam Ecclesiam longo tempore vacare contingat: Idecirco Innocent. IV. Pontifex in eod. Concil. Lugdunenſi cap. 2. in primis confirmat ea, quæ ab antecessoribus suis, præsertim ab Alexandro III. in c. licet de vitanda 6. hoc tit. in antiq. de Romani Pontificis electione decreta sunt; quædam adijcienda esse, necessarium iudicat.

Primum. Vt Cardinales elapsis decem diebus post mortem Pontificis (si ea in ciuitate accidat) qui præsentibus tunc sunt, ad conclaue palatii, in quo Pontifex habitauerat, se conferant, & inde non egrediantur, donec electio peracta sit.

Alterum. Sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ, prohibetur, ne quis Cardinalibus, aut vni eorum scripturam, aut nuncium mittat, vel cum aliquo secretè loquatur, quamdiu in palatii conclaui congregati sunt.

Tertium. Si Cardinales intra triduum, posteaquam conclaue ingressi fuerunt, Ecclesiæ non prouiderunt, quinque se-

quentibus diebus vnum tantum eis ferendum tam in prandio, quam in cæna præbeatur: sin autem neque per hos dies electionem perfecerint, præter panem, vinum, & aquam, nihil ipsis ministraretur, donec prouisio illa seu electio subsecuta sit.

Quartum. Cardinales nihil omnino ex Camera Pontificis, nec quippiam aliud ex Sedis vacantis obuentibus recipere aut vsurpare sibi debent, sub pœna suspensionis ab omnibus redditibus, donec quod acceperint, plenè restituant & satisfaciant.

Quintum. Si accidat, Pontificem extra ciuitatem, in qua cum Curia sua residebat, vitâ excedere, teneantur Cardinales egredi ad electionem in ea ciuitate, in cuius territorio Pontifex obiit, aut, si id fieri non possit, in alia vicina peragendam. Similia habentur in Constit. Nicolai II. Papæ c. 1. d. 23.

Sextum. Dominos, Rectores, & Officiales eius ciuitatis, in qua Rom. Pontificis electio celebranda, Apostolicæ Sedis auctoritate, quæ prædicta sunt, obseruari faciant; sed amplius aliquid attentare non præsumant, idque sub grauibus, ibi adiunctis, pœnis.

Septimum. Omnia pacta, obligationes, & iuramenta, si quæ inter Cardinales fiant, (puta de certa persona, aut ex certa aliqua natione, vel ciuitate, in Pontificem eligenda) penitus cassantur.

Octauum. Audita morte Rom. Pontificis, in ciuitatibus, aliisque locis insignibus, exequiæ celebrandæ sunt; & præces quotidie à Fidelibus ad Dominum Deum fundendæ, pro concordia & Ecclesiæ vtili noui Pontificis electione, donec certus de ea peracta nuncius auditus sit.

A D L E C T O R E M.

*D*estinauerat R. P. Paulus Laymann vniversum Ius Canonicum doctissimis suis Commentariis illustrare, sed desinat a exequi non licuit; ea enim mors præmatura Authoris abruptit in limine Operis, ita vt præter illa, quæ ad primi libri Decretalium sex titulos, eosque non omnino integros hæctenus legisti, aliud tibi ex his ad nos peruenierit.